

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία

Ενότητα 12: Εξέλιξη της γλυπτικής Ι

Μανόλης Στεφανάκης

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1.	Εξέλιξη της Γλυπτικής Ι.....	4
1.1	Γεωμετρική Περίοδος (10 ^{ος} -8 ^{ος} αι. π.Χ.).....	4
1.2	Αρχαϊκή περίοδος (7 ^{ος} -6 ^{ος} αι. π.Χ.).....	4
1.2.1	Ολόγλυφα έργα.....	5
1.3	Βιβλιογραφία.....	5

1. Εξέλιξη της Γλυπτικής Ι

Στη δωδέκατη ενότητα του μαθήματος θα αναπτυχθούν, εν συντομία, τα παρακάτω θέματα:

1.1 Γεωμετρική Περίοδος (10^{ος}-8^{ος} αι. π.Χ.)

Η πλαστική των γεωμετρικών χρόνων αφορά κυρίως έργα μικρού μεγέθους, ειδώλια κατά βάση, κατασκευασμένα από πήλο, λίθο ή χαλκό, ενώ από τον 9ο αι. εισάγεται και το ελεφαντοστό.

Ο τύπος του ειδωλίου, του πήλινου ή χάλκινου δηλαδή αγαλματίου είναι αυτός που χαρακτηρίζει τη γεωμετρική εποχή και εύκολα κανείς διακρίνει τις ομοιότητες αυτών των γλυπτών μορφών με τις περίεργες μελανές καρικατούρες που σκιαγραφούνται πάνω στα σύγχρονα αγγεία. Οι μορφές αποδίδονται με πολύ γενικές φόρμες, χωρίς ουσιαστικά τρίτη διάσταση, αποτελούμενες από μέρη που ξεχωρίζουν έντονα μεταξύ τους. Είναι εξαιρετικά αφαιρετικές και υποδηλώνονται μόνο τα πιο βασικά χαρακτηριστικά τους. Δεν δίνεται σημασία σε ιδιαίτερες ανατομικές λεπτομέρειες παρά μόνο στα γεννητικά όργανα αρχικά, για να γίνεται ο διαχωρισμός του φύλου και στη μύτη, όσον αφορά στο πρόσωπο.

Σημαντική αυτή την περίοδο είναι η παραγωγή χάλκινων έργων. Η τεχνική της χύτευσης μετάλλου πιθανότατα εισήχθη από την Ανατολή, χωρίς να γνωρίζουμε πότε ακριβώς. Ενώ στα πήλινα ειδώλια οι μορφές που προτιμώνται είναι οι γυναικείες, στα χάλκινα, υπερτερούν σημαντικά οι ανδρικές μορφές οι οποίες παρουσιάζονται και πιο κινητικές και κοσμούν συνήθως μεγάλους αναθηματικούς λέβητες. Σχεδόν όλα τα μεταλλικά ειδώλια εμφανίζονται γυμνά σε αντίθεση με τα πήλινα που συνήθως είναι ενδεδυμένα.

- Ειδώλια
- Χαλκοτεχνία

1.2 Αρχαϊκή περίοδος (7^{ος}-6^{ος} αι. π.Χ.)

Κοινή άποψη των ιστορικών της τέχνης αποτελεί η τοποθέτηση της γέννησης της μεγάλης πλαστικής μέσα στον 7ο αι.

Το θέμα που απεριόριστα φαίνεται να αγαπά και να συγκεντρώνει το βάρος της πλαστικής καλλιτεχνικής δημιουργίας του 7ου αι. είναι ο άνθρωπος. Άνδρας ή γυναίκα, γυμνή ή ντυμένη, όρθια ή καθιστή, η ανθρώπινη μορφή κυριαρχεί στην πρώιμη αρχαϊκή (ή δαιδαλική) περίοδο.

Με την έναρξη του 6^{ου} αι. έχουν πλέον παγιωθεί κάποιες θεμελιώδεις αρχές που πρόκειται να χαρακτηρίσουν την αρχαϊκή πλαστική καθ' όλο τον αι. και θα ξεπεραστούν πλέον στις αρχές του επόμενου, 5^{ου} αι: α) *Μετωπικότητα*, β) *Τυποποίηση*, γ) *Σχηματοποίηση* και δ) *Διακοσμητικότητα*.

1.2.1 Ολόγλυφα έργα

Βασικότεροι τύποι γλυπτών της περιόδου είναι οι Κούροι και οι Κόρες

- Ανάγλυφα
- Αρχιτεκτονικά γλυπτά

1.3 Βιβλιογραφία

Βουτυράς, Ε., Γουλάκη-Βουτυρά, Α. 2011. *Η Αρχαία Ελληνική Τέχνη και η Ακτινοβολία της*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Κοκκορού-Αλευρά Γ. 1994. *Η τέχνη της Αρχαίας Ελλάδας, Σύνομη Ιστορία (1050-50 π.Χ.)* Αθήνα: Καρδαμίτσα.

Μπουρνιά-Σημαντώνη Ε. 1997. *Αρχαιολογία των Πρώιμων Ελληνικών Χρόνων*, Αθήνα: Καρδαμίτσα.

Boardman, J. 2001². *Ελληνική Πλαστική Η Αρχαϊκή Περίοδος*. Αθήνα: Καρδαμίτσα. Τίτλος πρωτοτύπου: *Greek Sculpture. The Archaic Period* (World of Art). London: Thames and Hudson, 1985².

Burkert, W. 1998³. *The Orientalising Revolution: Near Eastern Influence on Greek Culture in the Early Archaic Age*. Harvard: Harvard University Press (ISBN: 067464364X)

Coldstream, J.N. 1997. *Γεωμετρική Ελλάς*. Αθήνα: Καρδαμίτσα (ISBN: 9603540471). Τίτλος πρωτοτύπου: *Geometric Greece 900-700 BC*. London: Rutledge 2003² (ISBN: 0415298997).

Hurwit, J. 1992⁴. *The Art and Culture of Early Greece 1100-480*. Ithaca-London: Cornell University Press (ISBN: 080149401X)

Osborn, R. 1998. *Archaic and Classical Greek Art* (Oxford History of Art). Oxford - New York: Cambridge University Press.